

Dokumentin sisältö

- 1 Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi
- 2 Painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi
- 3

Hyvinvointisuunnitelma valtuustokaudelle 2021-2024

- 4 Hyvinvointisuunnitelman toimenpiteiden arviointia ja johtopäätöksiä

OSA III

- 5 Suunnitelman laatijat
- 6 Suunnitelman hyväksyminen

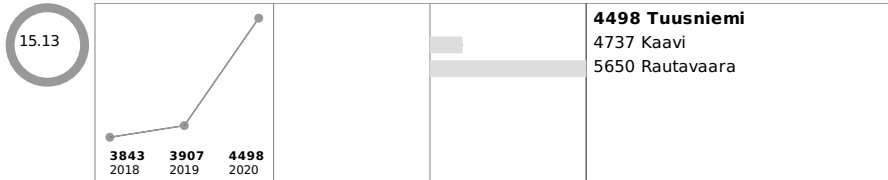
1 Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi

TALOUS JA ELINVOIMA

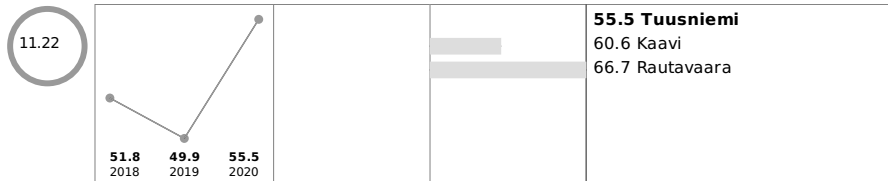
Talous

Tulot

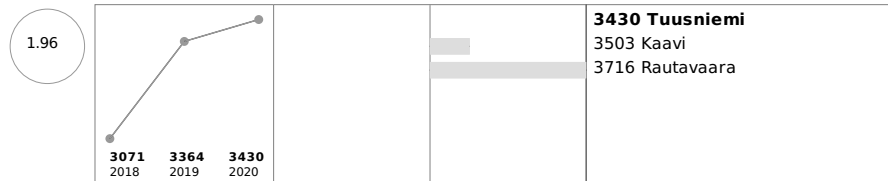
Valtionosuudet yhteensä euroa / asukas

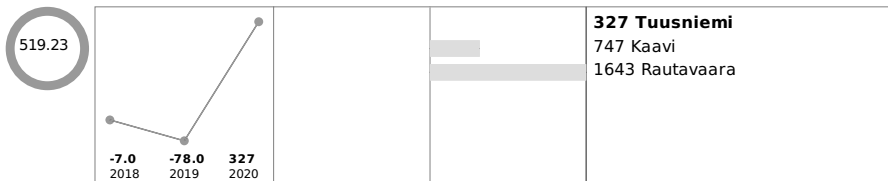
Valtionosuudet, % nettokustannuksista

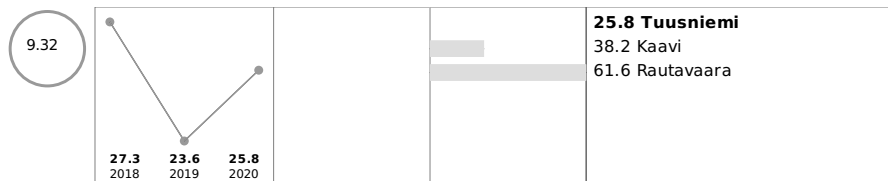
Verotulot, euroa / asukas

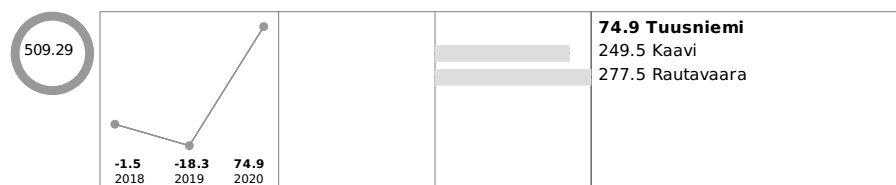
Vuosikate, euroa / asukas

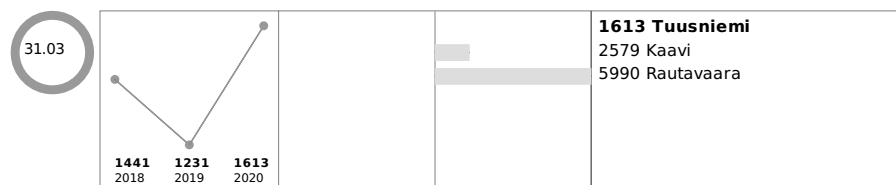
Suhteellinen velkaantuneisuus, %

Vuosikate, % poistoista

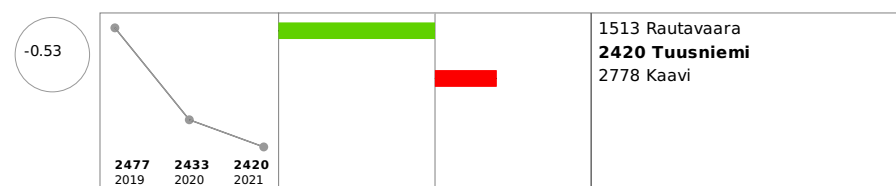
Lainakanta, euroa / asukas

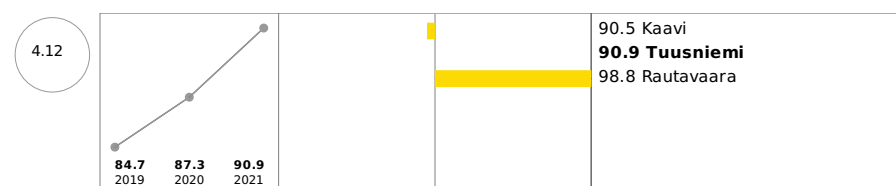
Elinvoima

Väestö

Väestö 31.12.

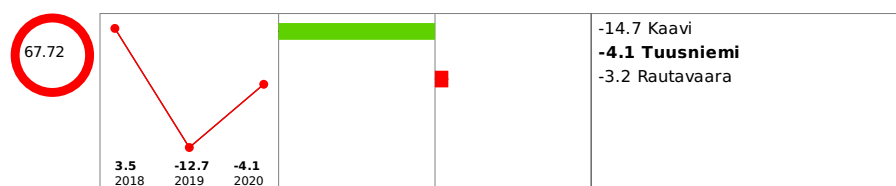
Huoltosuhte, demografinen

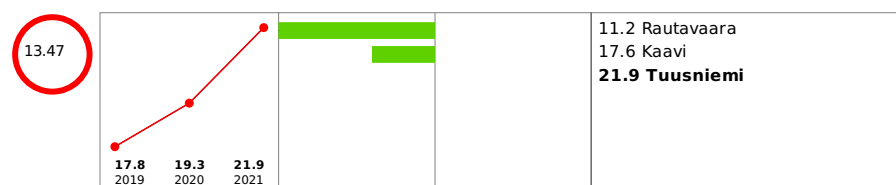
Väestöennuste 2030

Kuntien välinen nettomuutto / 1 000 asukasta

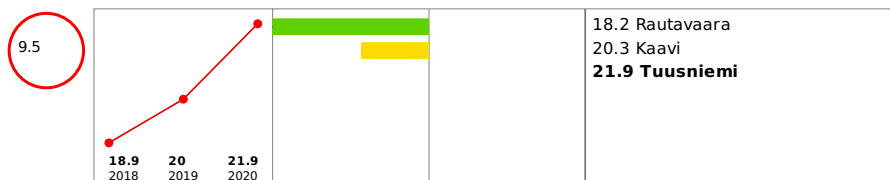
Muu kuin suomi, ruotsi tai saame äidinkielenä / 1 000 asukasta

Lapsiperheet, % perheistä

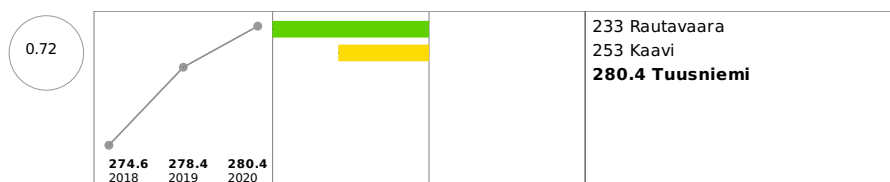
Yksinhuoltajaperheet, % lapsiperheistä

Yhden hengen asutokunnat, % asutokunnista

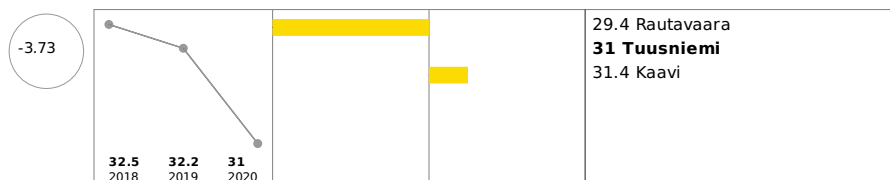

Koulutustasomittain

Elinvoima

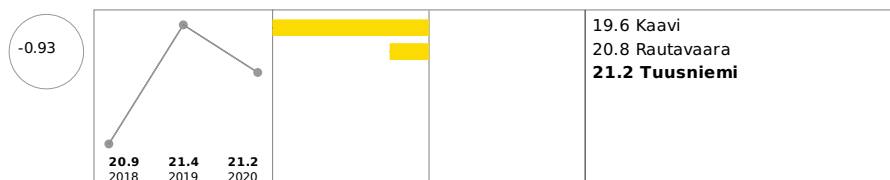
Työlliset, % väestöstä

Gini-kerroin, käytettävissä olevat tulot

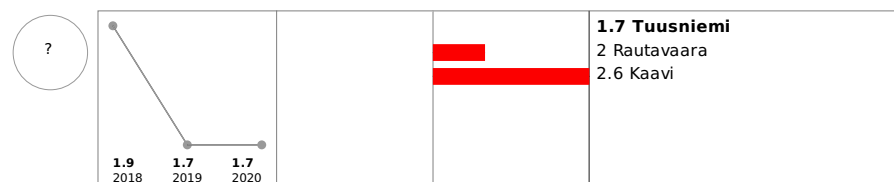
Kunnan yleinen pienituloisuusaste

Lasten pienituloisuusaste

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

TALOUS JA ELINVOIMA - Yhteenveto

TALOUS

Kunnan tilinpäätös oli noin 200.000 euroa alijäämäinen. Vuosikate oli edellisvuoden tapaan positiivinen, ollen noin 730.000 euroa. Vuosikate ei kattanut poistoja eikä lainanlyhennyksiä kokonaan. Lainakanta kääntyi edellisvuosien nousutrendistä lievään laskuun, koska investointeihin ja lainanlyhennyksiin tarvittiin uutta pitkäaikaista lainaa hieman vanhojen lainojen lyhennyksiä vähemmän. Lainakanta asukasta kohden kääntyi myös tämän vuoksi laskuun. Kunnan suhteellinen velkaantuneisuus oli kuitenkin vielä valtakunnan keskiarvoa alempi.

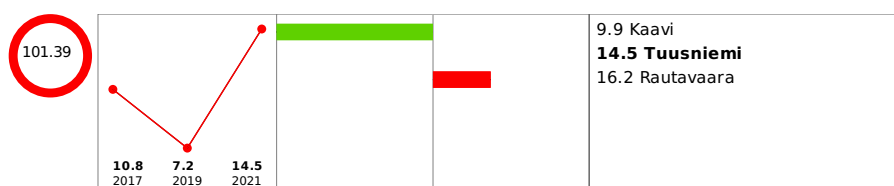
ELINVOIMA

Työttömyyden kehitys oli vuonna 2021 lievästi positiivinen. Työttömyyttä kuvaavat indiaattorit kääntyivät laskuun vuoteen 2020 nähden. Työttömyys, pitkäaikaistyöttömyys, nuorisotyöttömyys ja rakennetyöttömyys hieman alenivat. Kunnan väestökehitykseen kytkeytyvät elinvoimamittarit osoittavat pääsääntöisesti lievästi heikkenevää trendiä. Kunnan asukasluku jatkoi jo pitkään ollutta laskusuuntaa. Väestön ikärakenne on useita vuosia ollut ikääntyvä ja tämä kehitys jatkui myös vuonna 2021. Kaikkein iäkkäimmissä ikäluokissa kuitenkin kasvu on osoittanut selviä tasaantumisen merkkejä. Työllisten määrä kunnassa laski, joten tällä seikalla oli negatiivinen vaikutus huoltosuhteen kehittymiseen edellisvuosiin verrattuna. Kunnan elinvoiman heikkenemisen katkaiseminen ja kääntäminen kasvavalle uralle on koko kunnan tulevaisuuden kannalta keskeinen asia. Tähän asiaan tulee kiinnittää kunnan toiminnan suunnittelussa ja toiminnassa erityistä huomiota.

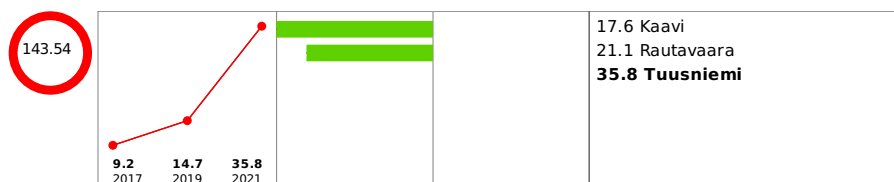
LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET *Hyvinvointi*

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

Ei yhtään läheistä ystävää, % 8. ja 9. luokan oppilaista

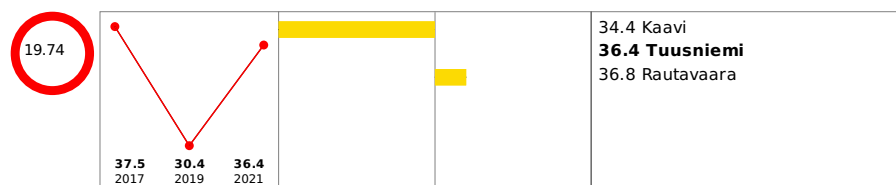
Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista

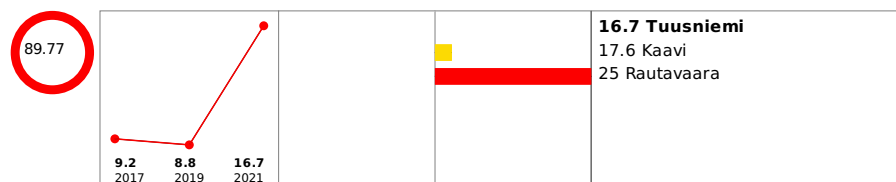
Ylipaino, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

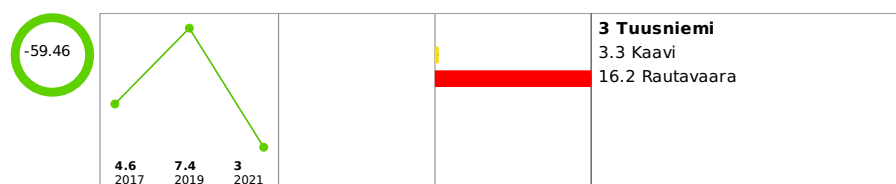
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

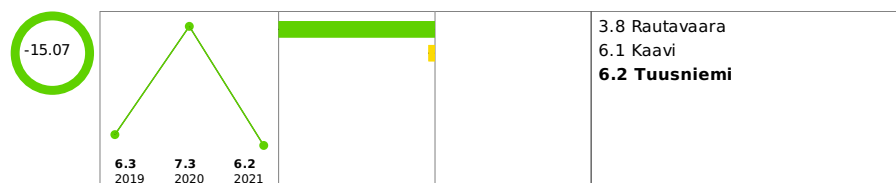
Tupakoi päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 0 - 15-vuotiaita, % vastaavanikäisestä väestöstä

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0 - 17-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)

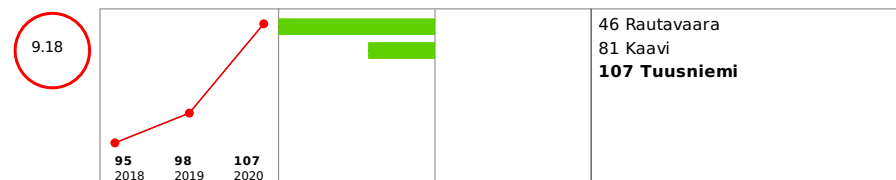
Huostassa tai kiireellisesti sijoitettuna olleet 0 - 17-vuotiaat viimeisimmän sijoitustiedon mukaan, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)

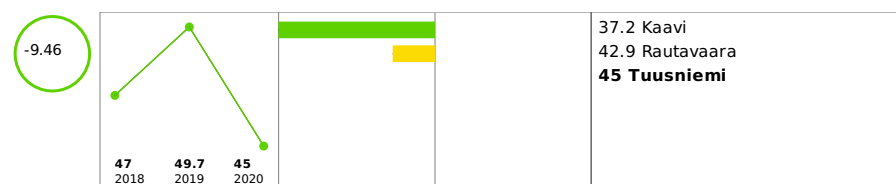
Kokenut fyysistä uhkaa vuoden aikana, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Lastensuojeluilmoitusten lukumäärä (THL)

Ahtaasti asuvat lapsiasuntokunnat, % kaikista lapsiasuntokunnista

Osallistunut koulukiusaamiseen vähintään kerran viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

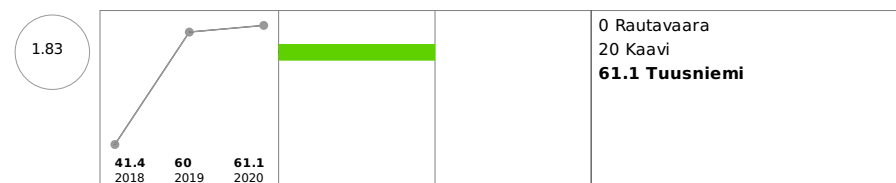
Kunnan palvelut

Päivähoito

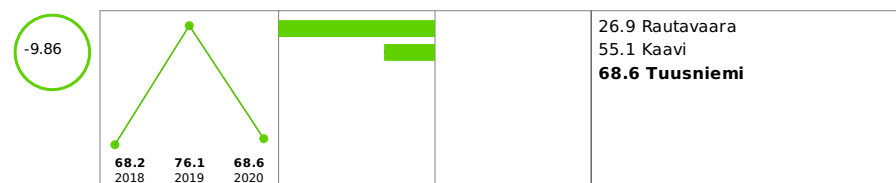
Lasten päivähoitossa olleet 3 - 5-vuotiaat % vastaavanikäisestä väestöstä

Kunnan kustantamassa kokopäivähoitossa olleet 1 - 2-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Kunnan kustantamassa kokopäivähoitossa olleet 3 - 5-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

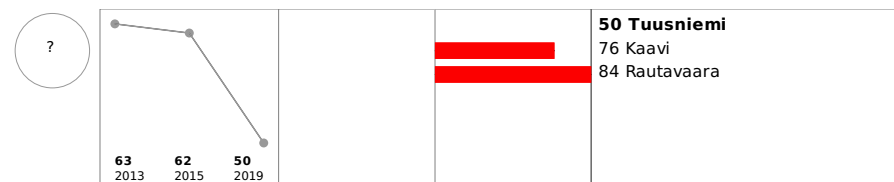

Leikkitoiminnan piirissä keskimäärin toimintapäivänä olleet lapset, kunnan kustantamat palvelut

Koulu

Terveydenedistämistä (TEA) perusopetuksessa, pistemäärä

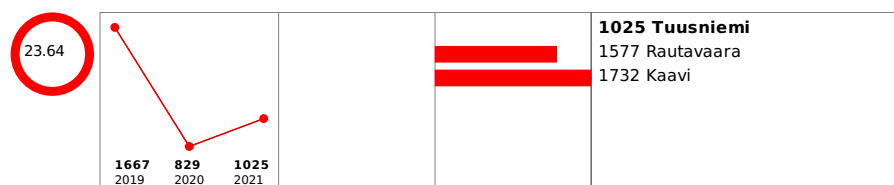

Sosiaali- ja terveydenhuolto

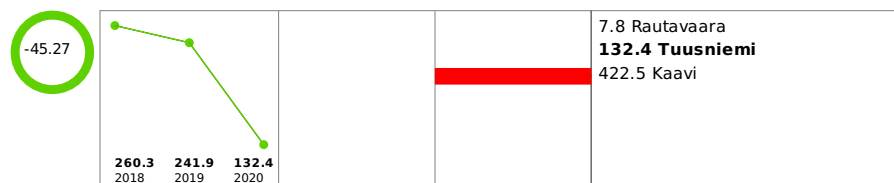
Perusterveydenhuollon lastenneuvolan käynnit yhteensä / 1 000 0 - 7-vuotiasta

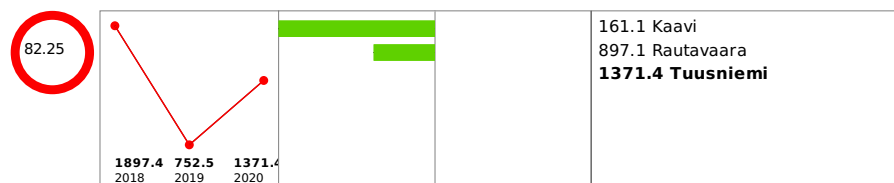
Perusterveydenhuollon kouluterveydenhuollon käynnit / 1 000 7 - 18-vuotiasta

Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit, lastenpsykiatria / 1 000 0 - 12-vuotiasta

Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit, nuorisopsykiatria / 1 000 13 - 17-vuotiasta

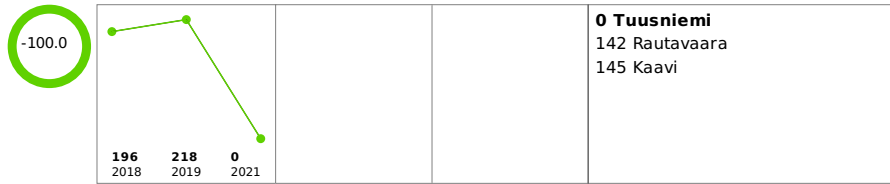

Lastensuojelun avuullolisten tukitoimien piirissä 0 - 17-vuotiaita vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)

Muut palvelut

Kasvatus- ja perheneuvonnan asiakkaat vuoden aikana / 1 000 alle 18-vuotiasta

Talous

LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET - Yhteenveto

Koronapandemia hankaloitti edelleen ennaltaehkäisevän työn toteuttamista.

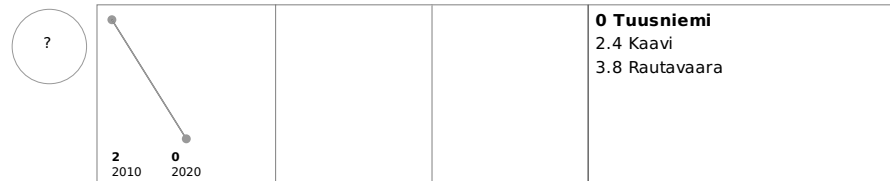
Neuvolakäynnit lisääntyivät ja psykososiaalista tukea kaivattiin tässä ryhmässä aiempaa enemmän. Kouluterveydenhuollon käyntien määrä on sen sijaan vähentynyt. Kouluterveysveyskysely toteutui vuoden 2021 aikana ja sen tulokset tukevat näkemystä nuorten mielenterveysongelmien lisääntymisestä. Otoksessa on mukana myös Tuusniemellä yläkouluikäiset nuoret.

Lapsiperhepalvelujen sosiaalityöntekijä vaihtui. Työntekijän vaihdos vaikutti sosiaalityön kehittämisen pitkäjännitteiseen toimintaan, mm. lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tekeminen siirtyi. Lastensuojelun tarve kunnassa on edelleen suuri ja kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten määrä on pysynyt korkealla.

NUORET JA NUORET AIKUISET **Hyvinvointi**

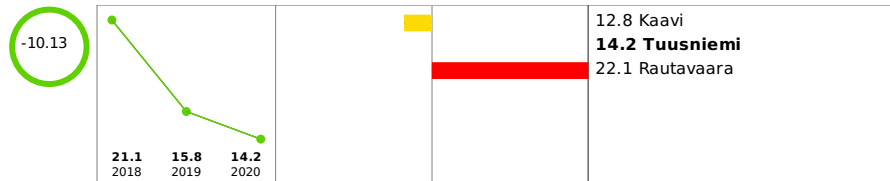
Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 16 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

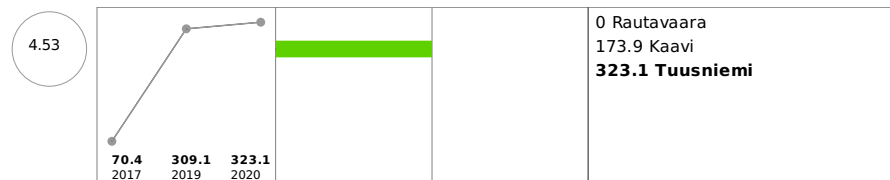

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

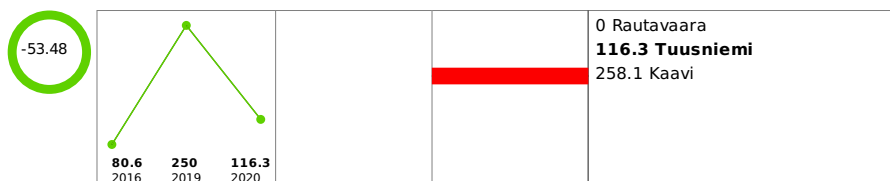
Alioikeuksissa tuomitut 15 vuotta täyttäneet henkilöt / 1 000 vastaavanikäistä

Rikoksista syyllisiksi epäillyt 15 - 17-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

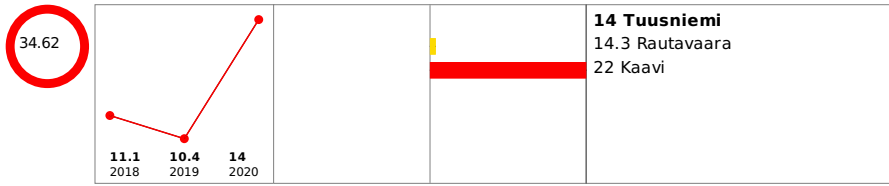
Rikoksista syyllisiksi epäillyt 18 - 20-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

Kunnan palvelut

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Lastensuojelun avohuollolisten tukitoimien piirissä 18 - 20-vuotiaita vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)

Muut palvelut

Talous

NUORET JA NUORET AIKUISET - Yhteenveto

Pääosin nuoret ovat hyvinvoivia ja osaavat ylläpitää kaverisuhteitaan. Laaja-alaisiin terveystarkastuksiin (8 lk) osallistuminen on ollut edelleen haasteellista. Hankaliakin mielenterveysongelmia esiintyy ylä-asteen ja lukion nuorilla. Päihteiden käyttö? Liikuntaharrastukset?

TYÖIKÄISET Hyvinvointi

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

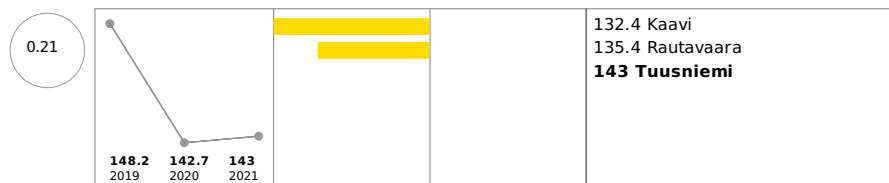
Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64-vuotiaat / 1000 vastaavanikäistä

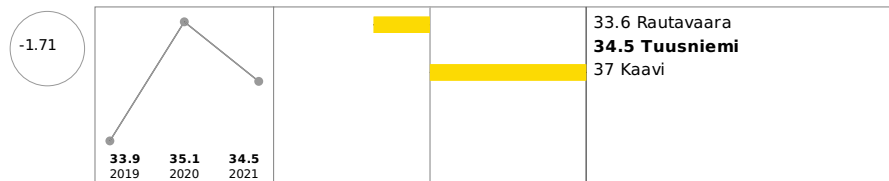
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

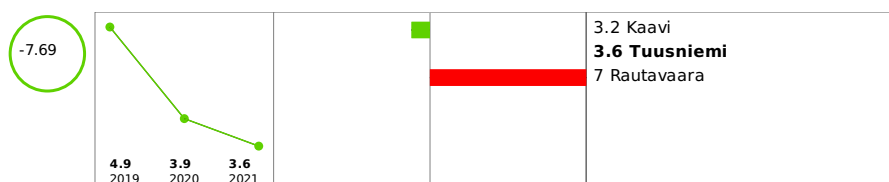
Sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

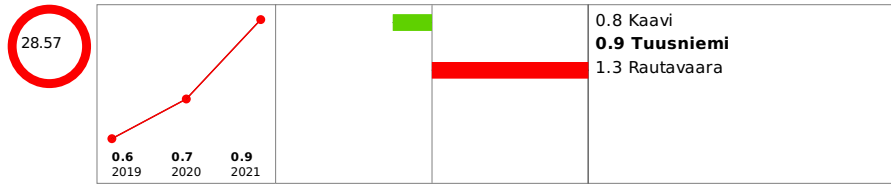
Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 25 - 64-vuotiaita, % vastaavanikäisestä väestöstä

Tuki- ja liikuntaelinten- sekä sidekudosten sairauksien vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat, % 16 - 64-vuotiaista

Verenkiertoelinten sairauksien vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat, % 16 - 64-vuotiaista

Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

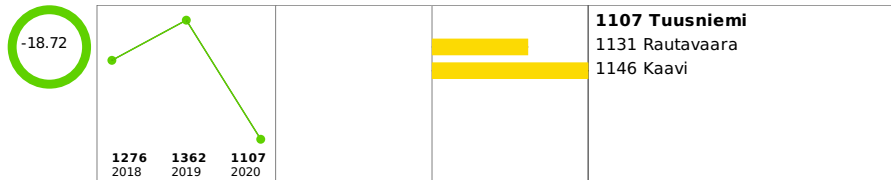
Opiskelu, työ ja toimeentulo

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

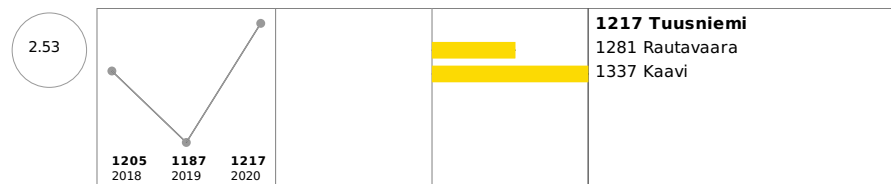
Kunnan palvelut

Sosiaali- ja terveydenhuolto

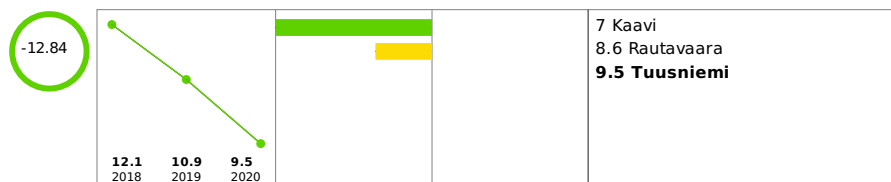
Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 15 - 49-vuotiailla / 1 000 vastaavanikäistä

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 50 - 64-vuotiailla / 1 000 vastaavanikäistä

Päihteiden vuoksi sairaaloiden ja terveyskeskusten vuodeosastoilla hoidossa olleet 25 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

Muut palvelut

Talous

TYÖIKÄISET - Yhteenveto

Työikäisten osalta sosiaalitoimen tavoitteena on ollut pitkäaikaistyöttömyyden vähentäminen ja työllistymisen esteiden poistaminen. Kunnassa on korkea pitkäaikaistyöttömien määrä ja korkea kunnan maksaman työmarkkinatuen määrä. Aikuisosiaalityön sosiaalityöntekijä hoiti työllistymistä edistävien palvelujen ja kuntouttavan työtoiminnan koordinoiminnin yhdessä TE-toimiston kanssa. ViaDialta ostettiin sosiaalista kuntoutusta ja kuntouttavaa työtoimintaa. Sosiaalisen kuntoutuksen tarve on lisääntynyt.

Kansalaisopisto järjestää monipuolisesti erilaisia kursseja paikkakunnalla. Onko Jannella tuntumaa miten käytetty?

Vuonna 2021 päihdelaitoshoidon hakeutui muutama asiakas sosiaalitoimen kautta??. Päihdekuntoutujat ovat tarvinneet asumispalveluja, koska eivät enää selviydy itsenäisesti asumisesta tai joutuvat asunnottomaksi??

Huumeiden käyttäjille palveluja on ostettu päihdepalvelusäätiöltä. Korvaushoitoa toteutettiin terveyskeskuksessa.

Terveydenhuollon yhtenä painopistealueena on ollut diabeteksen hoidon tehostaminen. Erityistä huomiota on kiinnitetty taudin omahoidon ohjaamiseen ja hyvän hoitotasapainon saavuttamiseen. Myös pre- eli esidiabetesvastaanottoja toteutettiin. Työttömien terveystarkastukset lisääntyivät. Sähköistä ajanvarausta terveydenhuollon palveluissa käytettiin enemmän.

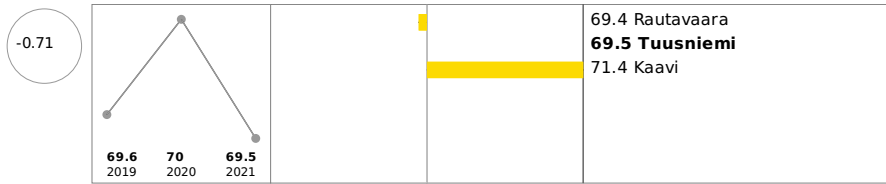
IKÄIHMISET *Hyvinvointi*

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

Erityiskorvattaviin lääkkeisiin psykoosin vuoksi oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä, % vastaavanikäisestä väestöstä

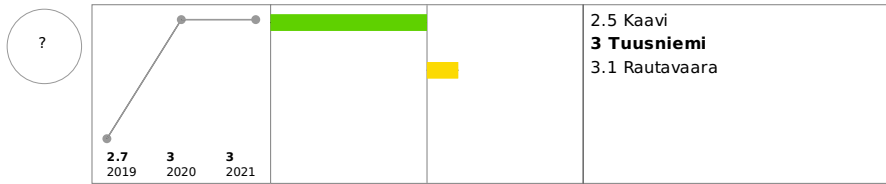

Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä, % vastaavanikäisestä väestöstä

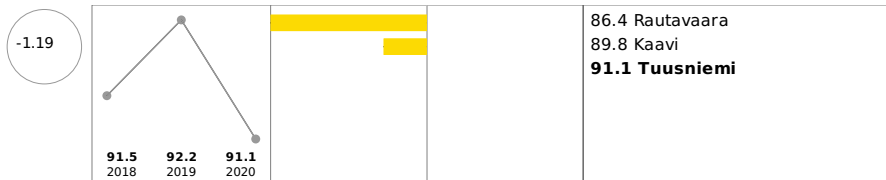
Opiskelu, työ ja toimeentulo

Täyttä kansaneläkettä saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä

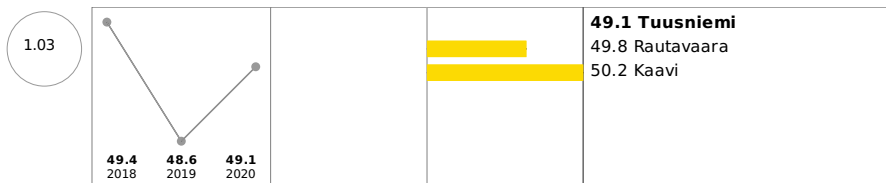

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä

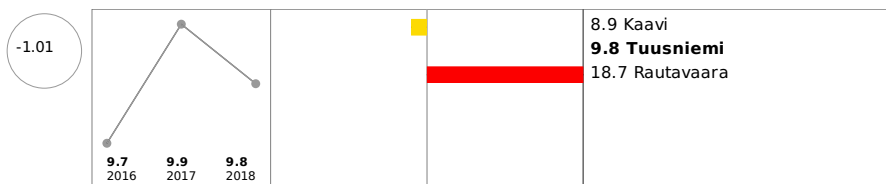
Yksinasuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä asuntoväestöstä

Kunnan palvelut

Sosiaali- ja terveydenhuolto

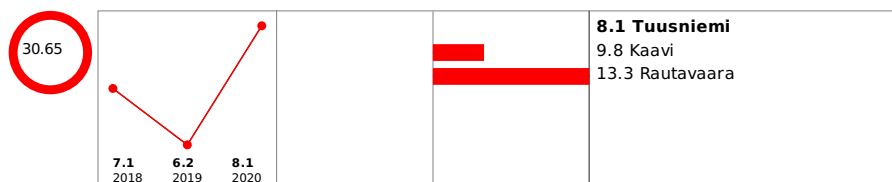
Säännöllisen kotihoidon piirissä 30.11. olleet 75 vuotta täyttäneet asiakkaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Omaishoidon tuen 75 vuotta täyttäneet hoidettavat vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä

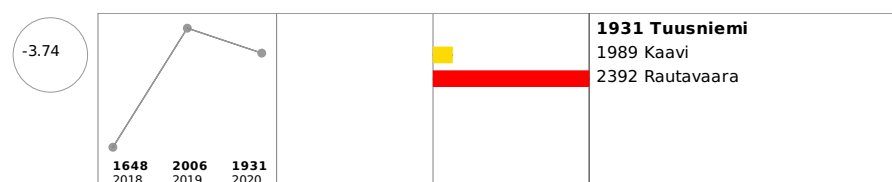
Ikääntyneiden tehostetun palveluasumisen 75 vuotta täyttäneet asiakkaat 31.12., % vastaavanikäisestä väestöstä

Vanhainkodeissa tai pitkäaikaisessa laitoshoidossa terveyskeskuksissa olevat 75 vuotta täyttäneet 31.12., % vastaavanikäisestä väestöstä

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 65 vuotta täyttäneillä / 1 000 vastaavanikäistä

Muut palvelut

Talous

IKÄIHMISET - Yhteenveto

Säännöllisen kotipalvelun piirissä olevien asiakkaiden määrä on pysynyt varsin vakiona. Turvapuhelimia on ikäihmisten käytössä enemmän kuin vuonna 2020. Hoitotyössä koronasuojautuminen ja taudin mukanaan tuovat rajoitukset lisäsivät hoiva- ja hoitotyön paineita.

Tehostetun palveluasumien vuokra-asumispaikat olivat vuonna 2021 pääsääntöisesti täynnä. Koronapandemian vuoksi lyhytaikaishoitopäivien määrä pysyi alhaisena. Omaishoidon tuen saajien määrä on hieman laskenut vuoden 2020 tasosta. Omaishoitajien vapaapäiviä toteutettiin hyvin rajoitetusti palvelukeskuksella, Valmennustoimintaa ei pystytty pandeaman ja henkilöstövajauksen vuoksi järjestämään.

Päiväkeskustoiminta toteutui ainoastaan saunotuspalvelujen osalta. Syksyllä erilaiset ryhmät alkoivat kokoontua (muistiryhmä, tasapainoryhmä, uintimatkat, kimppekävely, kuntosaliryhmä). Ikäihmisten kotona asumista tuettiin virkeohjaajan työllä, 4H:n siivous- ja pihatyö- sekä asiointipalveluilla. Seurakunta, eläkeläisjärjestöt sekä erilaiset vertaisryhmät ovat tukeneet kokonaisvaltaisesti ikäihmisten hyvinvointia koronan sallimissa rajoissa. Tuusniemen kunta lähti mukaan Voimaa Vanhuuteen - ja OSPA hankkeeseen.

Ikääntyneiden terveystarkastukset ovat toteutuneet osittain ja asiakkaiden kokemukset niistä ovat olleet myönteisiä. Muistipoliklinikka toiminta on ollut tehokasta ja geriatripalveluja on pystytty järjestämään Tuusniemen vastaanotolla kaikille tarvitseville. Huoli-ilmoitusten määrä??

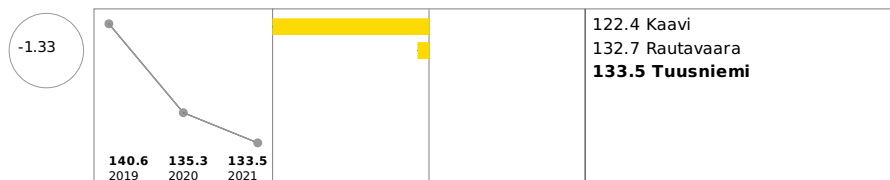
KAIKKI IKÄRYHMÄT *Hyvinvointi*

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa, %

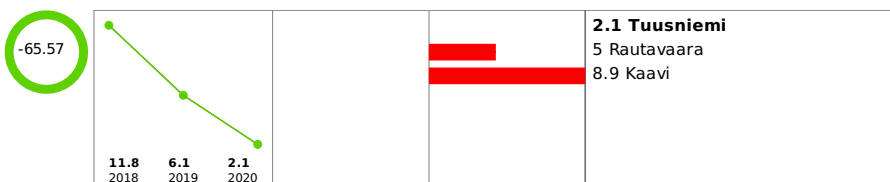
Sairauspäivärahaa saaneet 16 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

Opiskelu, työ ja toimeentulo

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

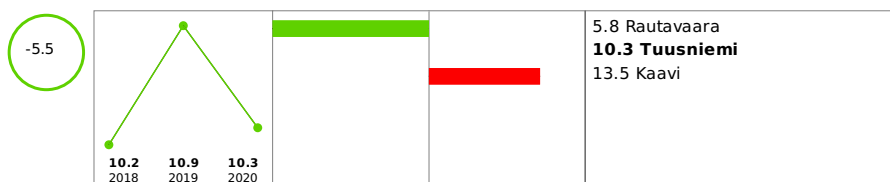
Polisiin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1 000 asukasta

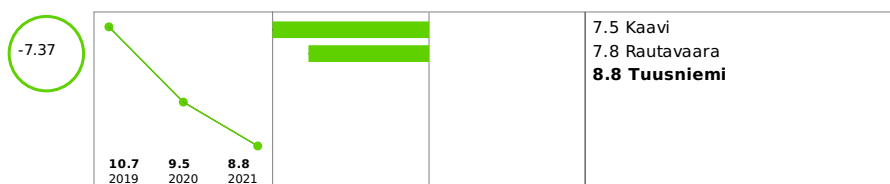
Polisiin tietoon tulleet omaisuusrikokset / 1 000 asukasta

Polisiin tietoon tulleet eräät liikenne rikokset / 1 000 asukasta

Ahtaasti asuvat asutokunnat, % kaikista asutokunnista

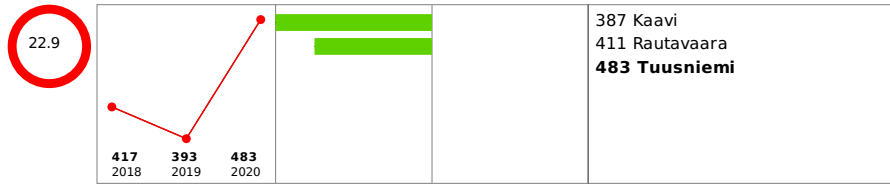
Kunnan palvelut

Sosiaali- ja terveydenhuolto

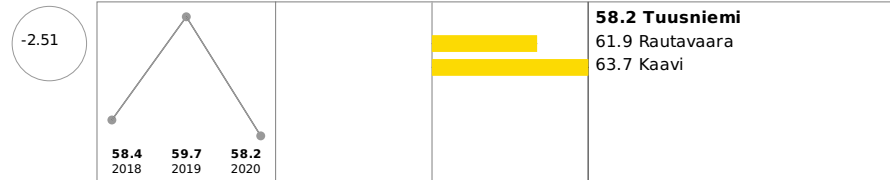
Perusterveydenhuollon avohoidon kaikki lääkärikäynnit / 1 000 asukasta

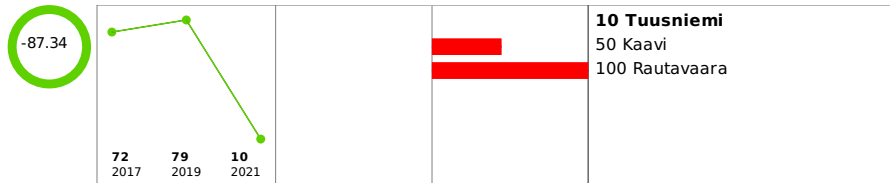
Perusterveydenhuollon muut avohoitokäynnit (muu ammattiryhmä kuin lääkäri) / 1 000 asukasta

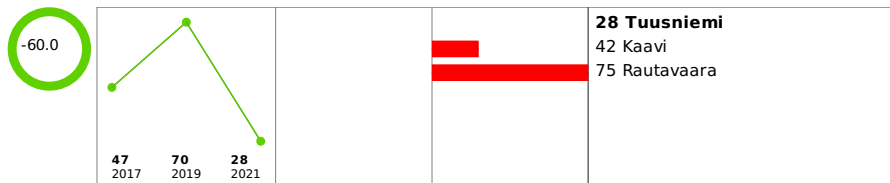
Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärin potilaat yhteensä, % väestöstä

Väestön terveydentilan seuranta ja arviointi kunnan johdossa, pistemäärä

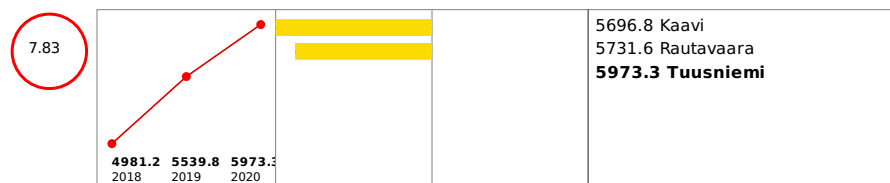
Terveydenedistämisen aktiivisuus (TEA) kunnan strategisessa johtamisessa, pistemäärä

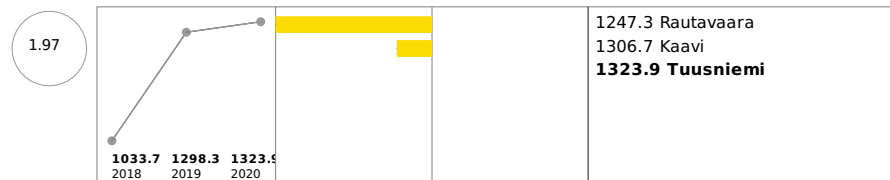
Aikuisten mielenterveyden avohoitokäynnit / 1 000 18 vuotta täyttänyttä

Sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset, euroa / asukas

Perusterveydenhuollon (mukaanlukien hammashuolto) nettokustannukset, euroa / asukas

Erikoissairaanhoidon nettokustannukset, euroa / asukas

Päihdehuollon nettokustannukset, euroa / asukas

Vapaa-aika

Muut palvelut

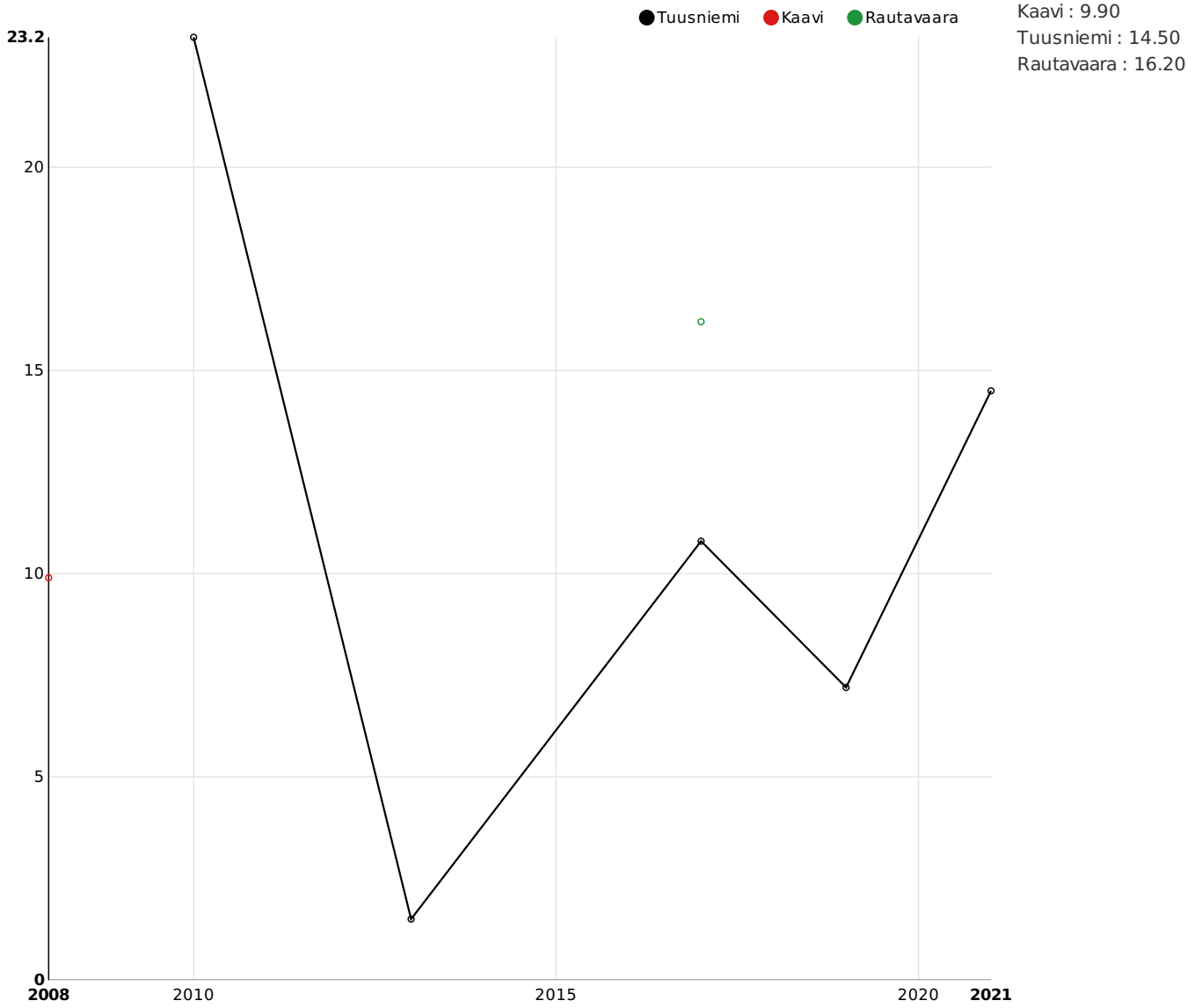
Talous

KAIKKI IKÄRYHMÄT - Yhteenveto

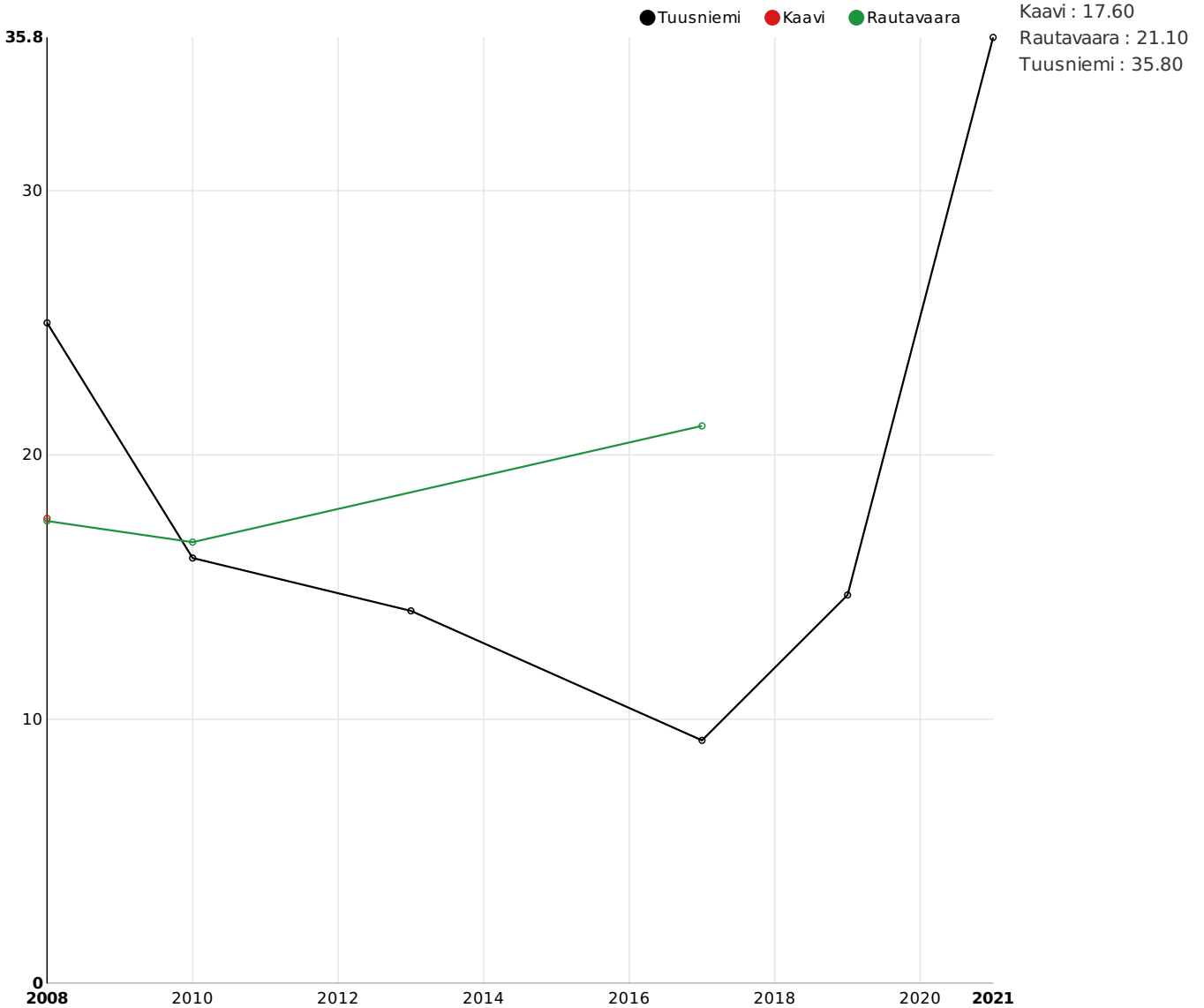
Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen toteuttamista vaikeutti myös viime vuonna koronapandemia ja sen aiheuttamat rajoitukset. Ryhmätoiminta ja ennaltaehkäisevä työ oli edelleen vähäisempää kuin ennen koronaa. Terveyskeskuslääkärien huono saatavuus aiheutti ongelmia palvelujen tuottamisessa. Hoiva- ja hoitotyössä valtakunnallisestikin näkyvä koulutetun henkilökunnan huono saatavuus vaikutti vahvasti myös Tuusniemellä.

Tuusniemi - VUOSITTAINEN RAPORTTI 2021

Ei yhtään läheistä ystävää, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista

2 Painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt hyvinvointikertomukset vuosilta 2017, 2018, 2019 ja 2020, joihin on kirjattu kunnan hyvinvointityön painopisteitä ja vuosittaisten tavoitteiden toteutumista tarkemmin.

Syntyvyyden pieneneminen on jatkunut. Uusien asukkaiden saaminen ja kunnan pitäminen houkuttelevana asuinkuntana on haaste. Uusien asukkaiden saaminen kuntaan on ollut strategiassa tavoitteena, mutta se ei ole toteutunut. Joskin näköpiirissä on uutta innostusta maallmuuttoa kohtaan, jota lisääntyvät etätömahdollisuudet edesauttavat. Yksittäisenä haasteena on lukiokoulutuksen säilymisen turvaaminen, koska sillä on suuri merkitys kunnan imagolle, nuorten kouluttautumiseen ja samalla hyvinvointiin.

Kunnan taloustilanne on heikentynyt jonkin verran. Lähitulevaisuudessa ei kuitenkaan ole tiedossa merkittäviä investointitarpeita ja kunnan peruspalvelut toimivat edelleen varsin hyvin. Koko kuntasektorilla haasteena on ammattitaitoisen henkilöstön saaminen tuottamaan palveluita.

Tekninen osasto on ylläpitänyt olemassa olevaa infrastruktuuria määrärahojen puitteissa ja valtuuston hyväksymien talousarvioiden mukaisesti. Kaavoitustyötä on tehty ja luotu sillä hyvät asumisen -, vapaa-ajan - ja yritystoiminnan mahdollisuudet. Kaavoitustyössä on huomioitu kulttuuri-, ympäristö- ja luontoarvot hyvin. Investointeja on tehty mm. pelastuslaitos, päiväkot-, palvelutalo- ja yritysrakennuksiin. Kiinteistöihin on tehty vuosittain korjauksia määrärahojen puitteissa. Katujen ylläpito on pääsääntöisesti hoidettu kunnan omana työnä, ja henkilöstön eläköitymisen ja kaluston vanhenemisen johdosta asiaa tarkastellaan vuosittain. Katujen talvikunnossapito on ulkoistettu vuoden 2021 alusta alkaen.

Vanhustyön tavoitteena on, että ikäihmiset voisivat asua mahdollisimman pitkään kotonaan turvallisesti. Kunnan eri toimialojen tulee huomioida tämä palvelujen järjestämisessä. Terveydenhuollon tavoitteena on ollut, että laadukkaita terveyspalveluita tuotetaan taloudellisesti ja kustannustehokkaasti. Sotealan kouluttautumista on vahvistettu päämäärätietoisesti ja ammatillisen täydennyskoulutuksen määrää on lisätty. Tukena käytetty oppisopimuskouluttautumista perinteisten koulutusten lisänä, myös

ammattitutkinnon suorittamisessa. Yhteistyössä on järjestetty paikkakunnalla koulutuksia hoitajille ja tämä toiminta on ollut kattavaa ja tehokasta. Muistipoliklinikka on toiminut asiakaslähtöisesti. Geriatriinpalveluja ostetaan yksityiseltä yksi päivä kuukaudessa. Ikäneuvolatoiminta on kohdennettu 75, 80 ja 85 vuotiaille.

Järjestöt ja yhdistykset ovat merkittäviä toimijoita eri-ikäisten kuntalaisten hyvinvoinnin edistäjinä ja palvelujen tuottajina. Kunta tekee tiivistä yhteistyötä niiden kanssa.

Hyvinvointisuunnitelma valtuustokaudelle 2021-2024

Sote-palvelut siirtyvät Pohjois-Savon hyvinvointialueille 1.1.2023. Vastuu kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä säilyy kunnalla. Hyvinvointityötä koordinoivan hyvinvointiryhmän kokoonpanossa tulee huomioida Sote-vaikutukset, ja huolehtia peruskuntaan tarvittavat resurssit työn suorittamiseen.

Tuusniemen kunnalla on erinomainen tonttikanta, ja asunto-, teollisuus- ja vapaa-ajan tonttitarjonta on hyvällä mallilla. Kaavoitustyön pääpaino on luoda elinkeinopoliittisia ratkaisuja tukevia kaavoja ja olla aktiivisesti mukana maakuntakaavoituksen ohjauksessa.

Suurimpina investointeina lähitulevaisuudessa on vesihuoltoverkoston infrastuktuuri (vedenkäsittelylaitos) ja vuokra-asuntoyhtiöiden perusparannustoimenpiteet.

4 Hyvinvointisuunnitelman toimenpiteiden arviointia ja johtopäätöksiä

LAPSET JA LAPSIPERHEET

TAVOITE	TOIMENPIDE	TEHDYT TOIMENPITEET 2021	ARVIOINTIMITTARI
Osallisuuden edistäminen ja syrjäytymisen ehkäiseminen	1. Tehdään koululle oma hyvinvoinninedistämisen suunnitelma 2. Nuorisovaltuuston ja oppilaskuntien aktiivinen toiminta 3. Etsivän nuorisotyön tehostaminen 4. Varhainen puuttuminen, puheeksiotto, tukitoimiin ohjaaminen, moniammattillinen yhteistyö 5. Erilaiset kyselyt vanhemmille ja lapsille koskien toiminnan sisältöä 6. Koko perheen yhteiset tapahtumat 7. Kesätöiden tarjoaminen 8. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman laatiminen	1. Kouluterveyskyselyyn vastattu, tulokset heikentyneet aiemmasta. 2. Nuorisovaltuuston päätösten määrä kasvanut edellisvuodesta 3. Etsivän nuorisotyön työpanos pysynyt ennallaan 4. Lapsen kasvun ja kehityksen edistyminen on käyty läpi varhaiskasvatuksessa 5. Kysely vanhemmuuden tukeen liittyen lapsille ja nuorille 6. Tapahtumia järjestettiin edeltävää vuotta enemmän, koronan yhä rajoittaessa toimintaa 7. Kaikki kesätyönhakijat on työllistetty 8. Ei ole laadittu	1. Hyvinvointikyselyn tekeminen vuosittain, kouluterveyskysely, tulosten parantuminen aiemmista (-) 2. Toteutuma, päätöksien määrä (+) 3. Asiakaskontaktit, koulutuksen ulkopuolelle jääneet nuorten määrän väheneminen, (=) 4. Lapsen kasvun ja kehityksen edistyminen käydään läpi vuosittain varhaiskasvatuksessa. (+) 5. Saatu asiakaspalaute (=) 6. Tapahtumien määrä ja osallistujat väh. 7. Työtä hakevat nuoret työllistetään (+) 8. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma laaditaan (-)

<p>Turvallisuuden edistäminen</p>	<p>1. Tehdään omat turvallisuussuunnitelmat varhaiskasvatukseen, koululle, vapaa-aikapalveluihin 2. Toimiva yhteistyö pelastusviranomaisten kanssa 3. Liikenneturvallisuussuunnitelmissa huomioidaan lapset ja nuoret 4. Varmistetaan, että fyysiset sisä- ja ulkoleikkitilat ovat turvalliset 5. Kiusaamiseen puututaan välittömästi 6. Läheltä-piti -lomake käytössä varhaiskasvatuksessa. Tilanteiden läpikäyminen</p>	<p>1. Koululla on turvallisuussuunnitelma, ei uusia päivityksiä 2. Yhteistyö toiminut entiseen malliin 3. Koululaisille jaettiin heijastimia. Koulun polkupyöriin saatiin takavalot. 4. Koulukeskuksen lähiliikuntapaikalle tehtiin vuonna 2021 täydennyksiä, jotka täyttävät turvallisuusmääräykset 5. Kiusaamiskysely tehty, kiusaamistapauksia selvitetty intensiivisesti 6. Ei ole käytössä</p>	<p>1. Turvallisuussuunnitelma päivitetään vuosittain. Tavoitteena nolla vahinkoa (-) 2. Toteutunut yhteistyö (=) 3. Liikenneturvallisuussuunnitelman toteutuneet toimenpiteet (=) 4. Onnettomuuksia nolla (+) 5. Kyselyiden tulokset, ilmapiiri (=) 6. Tavoitteena, että läheltä piti tilanteita olisi mahdollisimman vähän. (-)</p>
<p>Toimintakyvyn edistäminen</p>	<p>1. Monipuolinen kerhotoiminta 2. Liikkuva koulu- toiminta 3. Varhaiskasvatuksessa liikunta toiminnan painopisteenä (noudatetaan lasten liikunnan suosituksia) 4. Ohjataan lapsia päivittäin terveellisiin elämäntapoihin (ravinto, lepo ja liikunta) 5. Hyödynnetään toiminnassa aktiivisesti kunnassa olemassa olevia liikuntapaikkoja 6. Kouluterveydenhuollon ennaltaehkäisyä tehostaminen 7. Kouluterveyskyselyyn osallistutaan</p>	<p>1. Koulu, 4H, seurakunta toimijoina, hankerahoitusta saatu, haetaan rahoitusta myös liikkumiseen koulupäivien yhteydessä (harrastamisen Suomen malli) 2. Move-mittauksiin ja kouluterveyskyselyyn on osallistuttu. Kouluterveyskyselyn tulokset huononivat, Move-mittauksen paranivat 3. Ei uusia toimenpiteitä 4. Vakiintunut toimintatapa 5. On hyödynnetty, uusi lähiliikuntapaikka rakennettu 6. Pop up -hammashoitola koululla on toiminut hyvin 7. Kyselyyn osallistuttu, tuloksia käsitelty koululla, Ehkäisevän päihdetyön toimesta ja vanhemmuuden tukeen liittyvässä -tilaisuudessa.</p>	<p>1. Kerhojen osallistujamäärien seuranta (muutos) ja muu palaute (+) 2. Move- mittaus, kouluterveyskysely, tulosten vertailu aiempiin (+-) 3. käytössä eri-ikäisten lasten kehityksen osa-alueet lomake, jossa esim. motoristen taitojen kehittymistä seurataan (-) 4. ja 5. Toteutuneen toiminnan seuranta, (+) 6. Vastaanottokäynnit, tilastointi (+) 7. Tulokset käsitellään ja hyödynnetään (+)</p>

TYÖKÄISET

TAVOITE	TOIMENPIDE	TEHDYT TOIMENPITEET 2021	ARVIOINTIMITTARI
<p>Osallisuuden edistäminen ja syrjäytymisen ehkäiseminen</p>	<p>1. Äänestysaktiivisuuteen kannustaminen 2. Kansalaisopiston ja kirjaston toiminnan jatkuvuus 3. Kaikkien kuntalaisten yhteiset tapahtumat, myös talvitapahtuma 4. Lisätään kuntalaisten osallisuuden kokemusta ja kulluksi tuleminen tunnetta 5. Erilaiset kyselyt kuntalaisille koskien toiminnan sisältöä ja tyytyväisyyttä 6. Työttömien monipuoliset työllistämistoimet 7. Työttömien terveydenhuollon prosessien kehittäminen</p>	<p>1. Kunnallisvaalit 2. Omatoimikirjaston käyttönotolla ja opastuksella on laajennettu kirjastopalvelujen käyttöä. 3. Tapahtumia järjestetty, myös uudenlaisia, kuten Tuusratioita. Ei talvitapahtumaa. 4. Ospa-hanke, Tuusratio, Duus-tube, kokemuksellisesta osallisuudesta ei kyselyjä 5. Ospa-hankkeen kysely, käyttäjäkyselyt (esim. kuntosali). Tekninen toimi toteutettiin asiakastytyväisyyskyselyyn. 6. Ei uusia toimenpiteitä. 7. Pitkäaikaistyöttömien määrä nousi selvästi, nuorisotyöttömyys väheni. 7. Kaikki tilatut työttömien terveystarkastukset toteutuivat ja useat niistä johtivat jatkotoimenpiteisiin terveydenhuollossa.</p>	<p>1. Äänestysprosentin nousu ed. vaaleista, (-) 2. Laadukkaan toiminnan jatkumisen turvaaminen, (+) 3. Perinteisiä tapahtumia järjestetään, mutta myös uusia kehitetään (+-) 4. Kuntalaisten kokemukset osallisuudesta lisääntyvät arvoasteikolle 8,0 (=) 5. Kyselyjen vastauksia otetaan huomioon. Kuntalaisten tyytyväisyys terveyttä ja hyvinvointia edistäviin liikunta- ja kulttuuripalveluihin kasvaa, tavoite 75 % (=) 6. Työttömien määrä (+-) 7. Työttömien terveys paranee (=)</p>

Tuusniemi - VUOSITTAINEN RAPORTTI 2021

Turvallisuuden edistäminen	1. Liikenneturvallisuustyöryhmässä huomioidaan monipuolisesti erilaiset liikkujat 2. Tietoisuuden lisääminen sosiaalipäivystyksen toiminnasta	1. Lisätty liikennemerkkejä lisäämään liikenneturvallisuutta (mm. STOP-merkki) 2. Ei uusia tiedotustoimenpiteitä, tietoisuus on silti lisääntynyt.	1. Asiakaspalautte, onnettomuuksien väheneminen (=) 2. Tiedottaminen (=)
Toimintakyvyn edistäminen	1. Tarpeita vastaavat terveyspalvelut, esim. matalan kynnyksen terveyspalvelut, painonhallintaryhmät, työttömien terveystarkastukset 2. Hyvinvointiteemaiset tapahtumat ja infot 3. Terveystarkastuksen sähköinen ajanvaraus 4. Liikuntapaikkojen kunnossapito ja monipuolisten liikuntamahdollisuuksien järjestäminen, muun toimintakykyä edistävän ja säilyttävän harrastamisen (esim. kulttuuri) mahdollisuudet	1. Terveystarkastukset ja matalan kynnyksen neuvontapalvelut toteutuneet 2. Puistojummat, vanhustenviikon tapahtumat - luonto lähellä ikäihmisiä, järjestöjen tapahtumia toteutui, korona rajoitti toimintaa. 3. Terveystarkastuksen sähköinen ajanvaraus laajeni uusiin palveluihin. 4. Liikuntapaikkojen, erityisesti luontokohteiden kävijämäärät kasvaneet. Liikuntapaikkahoitajaa ei ole.	1. Tarjottavien palveluiden määrä, asiakastytytyväisyys (=) 2. Tapahtumien määrä, osallistujat (+-) 3. Käyttöprosentin kasvu (+) 4. Liikuntapaikkojen kävijämäärät vähennallaan, käytettävyyden ja kunto, asiakaspalautte, liikunta- ja kulttuurikyselyt (=)

IKÄIHMISET

TAVOITE	TOIMENPIDE	TEHDYT TOIMENPITEET 2021	ARVIONTIMITTARI
Osallisuuden edistäminen ja syrjäytymisen ehkäiseminen	1. Osallisuuden ja vaikuttamisen lisääntyminen 2. Esteettömän ympäristön huomioiminen 3. Mielekkään tekemisen suunnittelu ja koordinointi, ryhmätoiminta 4. Ikäihmisten terveystarkastukset, omaishoitajien terveystarkastukset 5. Hoitajien sähköinen ajanvaraus 6. Toimiva asiointiliikenne 7. Digiosaamisen lisääminen 8. Palvelukeskuksen omaisraati 9. Kotipalvelun asiakasraati 10. Palveluohjauksen tehostaminen	1. Voimaa vanhuuteen hanke, Ospa-hanke, eläkeläisjärjestöjen toiminnan virkistyminen 2. Ei tuusia oimenpiteitä 3. Osallistuminen edellisvuodesta lisääntynyt 4. Terveystarkastukset toteutuneet koronan rajoissa. 5. Sähköistä ajanvarausmahdollisuutta on lisätty uusiin ryhmiin. Käyttö kasvanut. 6. Kymppikyytejä käytetty (v. 2021 445 matkaa, vs. 2020 341 matkaa) 7. Koronan tuomat rajoitukset ovat lisänneet digiosaamista. Ryhmäkoulutautuminen ei onnistunut. 8. Kokoontui kerran, toiminta vähäisempää 9. Ei ole perustettu 10. Tehostuminen ei toteutunut resurssipulasta johtuen.	1. Tapahtumat/tilaisuudet Osallistujien määrät vähintään nykyisellä tasolla (+) 2. Esteettömien tilojen lisääntyminen (-) 3. Virikesuunnitelman toteutuminen suunnitellusti (=) 4. toteutuneet tarkastukset, kohderyhmästä kutsutuista 60% (+-) 5. Käyttöprosentti väh. 15 (+) 6. Käyttöaste väh. 1000 kyytiä vuodessa (+-) 7. Sähköisten lomakkeiden ja sähköisten tapahtumien ja toimintamuotojen lisääntyminen (+-) 8.-9. Raatien kokoontumiskerrat ja jäsenten määrä (-) 10. Palveluohjauksen määrät (-)
Turvallisuuden edistäminen	1. Turvateknologian hyödyntäminen kotihoidossa (turvpuhelimet, ovihälyttimet, palovaroittimet) 2. Apuvälineet ja ohjaus, asunnonmuutostyöt 3. Välimuotoisen asumisen lisääminen 4. Tehostetun kotisairaanhoidon toteutuminen 5. Lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisy 6. Huoli-ilmoitusten tekeminen	1. Turvateknologian käyttäjien määrä on lisääntynyt. 2. Apuvälineitä luovutettu enemmän ja monipuolisesti. Asunnonmuutostöihin ei ole määrärahaa. 3. Ei toteutunut 4. Ei toteutunut 5. Puheeksi ottaminen osin käytössä. 6. Huoli-ilmoitusten määrä on lisääntynyt, kynnys tekemiseen on madaltunut.	1. Käyttäjien määrä (+) 2. Tarpeeseen vastattu (+-) 3. Välimuotoisen asumisen toteutuminen (-) 4. Tehostetun ksh:n toteutuminen (-) 5. Toimiva lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisymalli otettu käyttöön (+-) 6. Huoli-ilmoitusten määrä (+)

Toimintakyvyn edistäminen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kuntouttava työote 2. Eri liikunta- ja harrasteryhmät 3. Henkilökohtainen ohjaus 4. Henkilöstön koulutus, mm. kotikuntoutuksen tehostaminen 5. Apuvälineet arjen tukena 6. Liikuntapaikkojen hyvä kunto 7. Muistipoliklinikan toiminta 8. Ikäneuvolatoiminta 9. Liikuntaryhmistä tiedotus 10. Digiosaamisen vahvistaminen 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Hoito- ja hoivatyön henkilöstön ohjausta 2. Kimppakävelyt alkoivat, aikaisemmat ryhmät jatkoivat toimintaansa 3. Ohjattu kuntosaliharjoitus, kotikuntoutus 4. Voimaa vanhuuteen -hankkeen koulutus 5. Apuvälineitä enemmän ja monipuolisempia iäkkäiden tukena 6. Kuntoportaat hyvässä kunnossa, valaistusta lisätty, liikuntapaikkojen ylläpito pääosin hyvää, mutta osa paikoista kaipaa kunnostusta. 7. Toiminut kiitettävästi 8. Toiminut koronapandemian rajoittamana 9. Voimaa vanhuuteen -hanke, lehdet, infotaulut, some, internet 10. Ei ole aktiivisesti edistetty 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Koulutuskerrat ja henkilöstön sijoituminen tehtävissä (=) 2. Ryhmien toiminta, uudet ryhmät (+) 3. Toteutunut toiminta (=) 4. Kotikuntoutussuunnitelmien tekeminen ja toteutuminen, asiakasmäärät kopan piirissä (+-) 5. Käyttömäärän seuranta (+) 6. Liikuntapaikkojen kävijätilastot, asiakaspalaute (+-) 7. Asiakasmäärät (+) 8. Asiakasmäärät (+-) 9. Toimintakykymittari, ryhmien kokoontumismäärät, asiakkaiden ohjautuminen ryhmiin, seuranta (+-) 10. Osallistujien määrä (-)
---------------------------	---	--	---

Kaikkia ikäryhmiä yhteisesti koskevia asioita:

<p>- Osallisuuden edistäminen. Toimenpiteenä on kunnan tiedotuksen (verkkosivut, fb, kylämainonta, lehti-ilmoitukset, infotv) selkeys ja ajantasaisuus, jotta kuntalaiset löytävät tarvitsemansa tiedon ja heillä on mahdollisuus monikanavaisesti antaa palautetta ja esittää kysymyksiä. Lisäksi kuntalaisia kuullaan säännöllisesti erilaisin tavoin ja heidän ideoitaan hyödynnetään asioiden valmistelussa ja toteuttamisessa.</p> <p>- Omaehtoisen liikkumisen mahdollistaminen: Perusliikuntapaikat pidetään sellaisessa kunnossa, että ne houkuttevat liikkuja ja ovat turvallisia. Huomioidaan, että liikuntapaikkoja ovat myös kevyenliikenteenväylät ja erilaiset reitistöt. Talvikunnossapidossa erityisesti huomioidaan liikuntaesteisten ihmisten liikkuminen mahdollisimman haitattomasti ja pyrimme mahdollisuuksien mukaan huomioimaan potkukelkkailijoiden liikkuminen. Huomioidaan kuntalaisten toiveet.</p> <p>- Sähköinen asiointi: Kuntalaisten valmiuksia toimia sähköisissä palveluissa tuetaan järjestämällä koulutusta ja ohjausta. Kirjastossa on asiakkaiden käytössä tietokone sähköistä asiointia varten. Käyttöopastusta saa tarpeen mukaan.</p> <p>- Kansalaisopistolle turvataan tarvittavat taloudelliset resurssit, jotta toimintaa voidaan järjestää monissa toimipaikoissa kysynnän mukaan. Kurssimaksut pidetään kohtuullisina. Huomioidaan käyttäjätoiveet.</p> <p>- Kirjastopalvelu pidetään laadukkaana taloudelliset resurssit turvaamalla.</p> <p>Kuntalaisille tuotettavien palveluiden laatuun vaikuttaa osaava ja motivoitunut henkilökunta. Tulevaisuudessa järjestetään yhteiskoulutuksia siten, että saisimme paikalliset yritykset osallistumaan koulutuksiin yhdessä kunnan oman henkilöstön kanssa. Henkilöstöstön hyvinvointia vahvistetaan, mm. työnohjauksella ja varhaisella puuttumisella, ja kaikille työntekijöille järjestetään mahdollisuus osallistua koulutuksiin.</p>

JOHTOPÄÄTÖKSET

Kuntalaisten hyvinvointiin vaikutetaan pitkäaikaisella suunnitelmallisella työllä. Kunnassa toteutettavaa hyvinvointityötä on tehty kuntalaisille näkyvämmäksi ja yksilön vastuuta omasta hyvinvoinnistaan on pyritty korostamaan luomalla mahdollisuuksia monipuoliseen harrastamiseen. Eri ikäisten terveystarkastuksissa sekä liikunta-, kulttuuri- ja hyvinvointikyselyissä on herätelty kuntalaisia pohtimaan omaa toimintaansa ja elämänvalintojaan.

TEAvisarin tulosten ja tämän sähköisen hyvinvointikertomusohjelman indikaattoritietojen analysointi osoittaa, että oikeita asioita on tehty, mutta vielä on parannettavaa. Tulevaisuudessa kaikkien hallintokuntien tulee huomioida päätöksenteossa ja toiminnassa vaikutukset yksilön ja yhteisön hyvinvointiin. Moniammatillista yhteistyötä hallintokuntien rajat ylittäen tulee lisätä.

Kouluterveyskyselyn tulokset olivat kesällä 2021 huolestuttavia monelta osin. Korona on merkittävä selittävä tekijä, mutta tulokset antavat aiheen seurata tilannetta jatkossa.

Lasten ja nuorten osalta sosiaali- terveys - ja varhaiskasvatuksen yhteistyötä tulee tiivistää ja lasten hyvinvointisuunnitelma laatia. Työikäisten aktivoimiseen itsestään huolehtimiseen ja osallistumiseen tulee panostaa. Ikäihmisten toimintakyvyn ylläpitämistä ja edistämistä on tuettava eri keinoin ja turvattu kotona asuminen mahdollisimman pitkään. Digiosaamisen vahvistaminen on huomioitava myös ikäihmisten keskuudessa. Lähipalvelujen säilyminen tulee turvata hyvinvointialueelle siirtyessä.

Korona vaikutti edelleen kaikkeen toimintaan vuonna 2021. Erityisesti luontoliikuntapaikkojen käyttö kasvoi entisestään. Vuonna 2021 alkaneiden OSPA-hankkeen ja Mieliteko-ohjelman, joissa Tuusniemi on mukana, toivotaan lisäävän kuntalaisten osallisuuden ja

vaikuttamisen kokemuksia. Myös Voimaa vanhuuteen -hankkeen merkityksen voidaan odottaa heijastuvan ikäihmisten hyvinvoinnin kohentumiseen. Siirtyminen hyvinvointialueelle tulee aiheuttamaan muutoksia palvelujen tuottamiseen.

OSA III

5 Suunnitelman laatijat

Valtuustokausittainen hyvinvointikertomus ja hyvinvointisuunnitelma on laadittu eri hallintokuntien yhteistyössä ja koostettu kunnan terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen työryhmässä 13.5.2022.

6 Suunnitelman hyväksyminen

Suunnitelma käsitelty kunnanhallituksen kokouksessa xx.x.2022 ja kunnanvaltuuston kokouksessa xx.x.2022. Hyväksytty osaksi toiminnan ja talouden suunnittelua.